

TAJOMSTVÁ, LŽI A PRÍLIŠ DÔVERČIVÍ PRIATELIA

NIKDY

SME

TU

NEBOLI

ANDREA BARTZOVÁ

TATRAN

NIKDY SME TU NEBOLI

**NIKDY
SME
TU
NEBOLI**

ANDREA BARTZOVÁ

TATRAN

Z anglického originálu Andrea Bartz: WE WERE NEVER HERE,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Ballantine Books, an imprint of Random House,
a division of Penguin Random House LLC, New York 2021,
preložila Denisa Jahičová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2022 ako 5340. publikácia.
Vydanie I.

Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Katarína Vilhanová

Jazykové redaktorky Zlata Sršňová, Ivana Fábryová

Technická redaktorka Eva Zdražilová

Sadzba RS servis, Bratislava

Vytlačil FINIDR s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © Andrea Bartz Inc., 2021

Translation © Denisa Jahičová 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2022

ISBN 978-80-222-1330-1

*Venujem Jen Weberovej, svojej spolucestovateľke a priateľke
na život a na smrť.*

1. kapitola

Kristen pribehla na okraj terasy a prikrčila sa s vystretou rukou. Prstami hmatala po popínavej rastline, dvíhala listy a odhaľovala jemné stonky pod nimi. Predstavila som si, ako by sa potkla a spadla – v jednej sekunde by tam bola, v ďalšej nie, a v mojom videní by zostala vypálená jej silueta. Nevieam, prečo mi to napadlo. Na bláznivú chvíľu som si dokonca predstavila, že ju sotím.

Namiesto toho som sa pozviechala od stola. „Kristen, nerob to,“ zavolala som za ňou. Drevená terasa na stĺpoch sa týčila nad viničom pod nami a my sme boli samy ako takmer všade, kde sme sa tento týždeň zastavili. Prázdne reštaurácie, prázdne trhy, prázdne turistické informačné centrá. Iba občas sme natrafili na zhluk ďalších návštevníkov, stojacich alebo sediacich obďaleč, a to aj napriek tomu, že každý z nás mal k dispozícii všetok priestor na svete.

Počula som, ako sa niečo zlomilo, a zrazu predo mnou stála Kristen a v ruke víťazoslávne držala strapec zeleného hrozna. Vložila si jednu bobuľu do úst a zamyslene ju prežula. „Nie je zlé. Postreh!“

Nestihla som chytiť hodené hrozno, takže sa odrazilo od sklenej dosky stola. Rozhliadla som sa okolo seba a potom som sa odvážila ochutnať jednu bobuľu – na jazyku mi vybuchla svieža a kyslá chuť.

„Hovoril, že tento rok im vinič takmer nič neurodil. Nemusela si si odtrhnúť celý strapec.“

Zosunula sa na stoličku a zdvihla svoj limetový kokteil *pisco sour*, zelený a spenený. „Nechám im na odchode pár pesos navyše. Bola

som hladná.“ Cinkla pohárom o môj. „Radšej sa budeš prizeráť, ako kradnem hrozno, než aby som v krvi mala nízku hladinu cukru, nie?“

„Máš pravdu.“ Hladná a nevrlá Kristen mi dokázala liezť poriadne na nervy.

Z veľkej dialky na poliach, z miesta, kde vinič prechádzal do radu krovinatých stromov, nás pozoroval muž s farebnou šatkou obmotanou okolo hlavy. Za stromami sa na horizonte vynímala mohutná spleť kopcov. Kristen mávla robotníkovi a ten kývol hlavou.

Vychutnala som si na jazyku posledné kvapky svojho drinku. Tieto kokteily sme popíjali denne: limetová šťava, práškový cukor a žltkasté brandy, o ktorom Čilania prisahali, že ho vymysleli skôr ako Peruánci *pisco*. Cítala som, ako sa vo mne vzdúva radosť z ďalšieho príjemného okamihu, blažene oslobodeného od strachu, ktorý mi posledných trinásť mesiacov neprestajne nahlodával myseľ. Bola som na výlete svojho života: sedem nocí v Južnej Amerike na prieskume drsných hôr a zelených údolí medzi nimi s najlepšou priateľkou, s ktorou sa kamarátim už vyše desať rokov. Kokteil bol taký osviežujúci a sladký, až ma zachvátil rovnaký pocit, ako keď človek vstupuje do speneného mora. A stále sme pred sebou mali dve noci.

Kristen všetko zlepšovala, jej sebavedomie bolo ako sklený zvon v neznámom a pokrútenom svete. Keď sme sa takmer pred týždňom objali na letisku, oči mi zaliali slzy úľavy. Nevidela som ju už rok – rok poznačený návalmi náhlejšej úzkosti, nočnými morami, kričaním do vankúša, v sprche alebo občas do päste. Ale v Santiagu, keď sme si vyzdvihli auto z požičovne a zamierili na sever po pustých diaľniciach, bola Kristen rovnako nespútaná a divoká ako vždy. Zvýskla, keď sa na obzore zjavil Tichý oceán; zatrubila na hlúčik chlpatých alpák pri ceste. Ukázala na stánky s ovocím pri krajnici, na zvlnené kukuričné polia s radmi ako podľa pravítka, na bujné polia plné zeleniny zaliate slnkom a pri každej nádhere lapala po dychu. A nesmiem zabudnúť oblohu: oblohu takú belasú a priezračnú ako najčistejšie jazero, ktorá sa na jednej strane strácala v oceáne a na

druhej vo zvlnených vrcholoch. Kristenina prítomnosť bola ako upokojujúca vôňa, xanax vo forme aerosólu, a ja som si dovolila úplne sa uvoľniť.

Prvú noc sme strávili v meste La Serena, kde sme si po bohato zalesnenom námestí niesli tečúcu zmrzlinu v kornútikoch a ubytovali sme sa v hoteli s pestrofarebnými stenami, z ktorých nás v spánku pozorovali obrazy svätcov. Rozhodli sme sa, že mesto je príliš turistické, a na druhý deň ráno sme zamierili do vnútrozemia. V dedinke Pisco Elqui sme sa zúčastnili na hodine jogy so ženou, ktorá mala nohy do písmena O a vlasy po pás; keď sme stáli v pozícii hora s vypnutými hrudníkmi, vyhlásila: „Váš úsmev poháňa vaše *corazón*, vaše srdce.“ Druhý večer nás v bare zahnali do kúta traja vysokoškooláci z Nemecka a panika sa prikradla ako číhajúci panter. Kristen sa ujala vedenia – bola očarujúca, našla spoločnú reč s každým –, a keď si všimla strach v mojich očiach, zdvorilo nás vyslobodila z pazúrov nafúkaného tria a odviedla ma do noci.

„Všetko je v poriadku, som to iba ja, som tu s tebou,“ šepkala, keď sme kráčali tmavými ulicami naspäť do nášho hotela. „Kristen je tu.“ Jej hlas mi bol balzomom na dušu, jej slová záchranným kolešom. Na druhý deň sme sa zbalili a odišli.

A dnes ráno sme prišli sem, do mesta Quiteria. Najprv ma znepokojila jeho prázdnota. Auto sme odstavili na parkovisku a celé hodiny sme blúdili kopcovitými uličkami a ťahali za sebou kufre ako namosúrené deti, kým sa nám konečne podarilo nájsť otvorený hotel. Tam som získala kľúče od malého apartmánu, kde boli periny vlhké napriek suchému horskému vzduchu. Slnko zapadalo a ja som si uvedomila, že prázdne mesto bude napokon výhodou: menej mužov, ktorí by nás obťažovali, dve mladé ženy potme sa prechádzajúce po uliciach. Určite viete, čo sa hovorí o ženách, ktoré cestujú samy.

Kristen prehltna posledný glg *pisco sour*. „Hádaj, čo by sme mali urobiť? Zablahoželať si navzájom k narodeninám.“

„Narodeniny mám až o dva týždne.“

„Viem, ale chcem ti gratulovať osobne. A mám skvelé pranie!“

Bolo našou tradíciou, povedať jedna druhej, v čo dúfame, že sa jej v ďalšom roku stane. Skrsla v mojej mysli po tom, čo som sa dočítala o dvoch najlepších priateľoch a zároveň obchodných partneroch, ktorí si vzájomne písali novoročné predsavzatia.

„Ja prvá,“ pokračovala Kristen a otočila sa k viniču. „Moja drahá Emily, želim ti k narodeninám... aby sa tvoja firma konečne spamätala a povýšila ťa, lebo si to zaslúžiš.“

„To by bolo pekné.“ Už pred niekoľkými mesiacmi som sa uchádzala o vedúcu pozíciu, ale môj zamestnávateľ, spoločnosť Kibble, bol neorganizovaný, nečinný a večne otáľal. Svoju prácu som však mala rada a to bez ohľadu na povýšenie: zastávala som pozíciu projektovej manažérky začínajúcej firmy, ktorá dodávala príliš bohatým majiteľom domácich zvierat surové organické krmivo pre mačky. Mala som moderných, mladých spolupracovníkov vrátane mojej pracovnej „manželky“ Priye a doslova zovšadiaľ na mňa vyskakovali fotografie mačiek.

Napriek nášmu skvelému priateľstvu som Kristen zatiaľ neprezradila, že mojím tajným želaním, vždy keď vidím padajúcu hviezdu, chytím chumáčik z púpavy alebo zbadám na hodinách čas 11.11, je nájsť si úžasného partnera, usadiť sa. Toto pranie mi pripadalo príliš antifeministické, príliš nesebavedomé na to, aby som ho vyjadrila slovami. Ale vzhľadom na to, že s Kristen sme žili na dvoch opačných koncoch sveta a všetky moje kamarátky sa postupne vydávali (kdeže, niektoré už mali aj deti), dochádzala mi trpezlivosť. A možno, možno som sa v tomto ohľade konečne vydala správnym smerom...

„Šéf vravel, že tento mesiac začnú robiť pohovory s kandidátmi,“ odvetila som. „Je to smiešne; tvári sa, akoby ani nemal čas premýšľať o voľnej pozícii. Akoby bol príliš zaneprázdnený zachraňovaním sveta, jedného mačacieho tráviaceho traktu za druhým.“

„Ľudia, ktorí majú radi mačky, sú najhorší. To hovorím ako zarytá milovníčka mačiek, ktorej prekáža len alergia.“

„Mne sa zdá jeho oddanosť celkom milá!“

Kristen si odfrkla. „Podnikanie vašej firmy sa zakladá iba na posadnutosti ľudí zvieratom, ktorému sme ľahostajní.“

„Russellova mačka voči nemu nie je ľahostajná. Mochi mu lásku odpláca. Videla som videá.“ Kristen zagúľala očami a ja som sa naklonila dopredu. „No tak, mám svoju prácu rada.“

„Prepáč, prepáč, prepáč.“ Mávla rukou. „Dobre, teraz ty.“

„Fajn. O celé štyri mesiace skôr ti k narodeninám želim, hm...“ Poklopkala som po stopke svojho pohára. *Aby si si uvedomila, že nenávidíš Austráliu. Aby si sa prestahovala naspäť do Milwaukee. Aby sme sa vrátili do starých koláží.* „Dúfam, že vyhodia tvojho hlúpeho šéfa a tvoja práca sa miliónkrát zlepši. Alebo si nájdeš novú prácu, ktorá ťa bude baviť.“

„To nie je fér, práve si zopakovala moje želanie!“

„O tom je život po tridsiatke, nie? Posúvať sa v kariére dopredu. Aspoň máme kde pracovať.“

„Máš pravdu. A, vďaka bohu, že vieme svoj príjem dobre využiť.“ Mávla rukou smerom k vinohradu, na dokonalé rady viniča zužujúce sa v dialke. Za nimi sa v lúčoch zapadajúceho slnka červenalí skrčené hory. Na streche liehovaru pristál vták a piskľavo zatrilkoval. Rozkošná pinkavka patagónska, žltá ako žltok – spoznala som ju vďaka záhalčivému prieskumu, ktorému som sa oddávala za svojím pracovným stolom ešte v Milwaukee.

Nedaleko sa ozvalo opakované búchanie. Pravdepodobne ďateľ, ale skôr než som si to uvedomila, prebleskla mi pred očami spomienka: *Prestaň. Prestaň. Prestaň.* Kristen s doširoka roztvorenými očami, keď ustúpila a krv jej zašpinila topánky. Moment, ktorý všetko zmenil; moment, keď sa život čistým rezom rozdelil na čas *pred* a *po*.

Kristen si zložila z očí slnečné okuliare a zhovievavo sa na mňa usmiala. Uškrnula som sa.

Nemala som si prečo robiť starosti. Dokonca aj ten incident s trojicou Nemcov bol neškodný. V tieňoch a kútoch sa nekrčili žiadni neznámi muži a nesledovali nás lačnými pohľadmi. Nijakí opití

chlapíci, ktorí by postávali nepríjemne blízko alebo nám boli pri prechádzaní temnými uličkami v päťách. Žiadny dôvod na poplach.

Zahľadela som sa na Kristen a pocítila som prívál tepla.

Všetko prebiehalo dokonale.

Okolo našich pohárov sa motala tučná včela a Kristen nebojácne mávla rukou.

„Mám pocit, že sme jediní ľudia na míle ďaleko, čo odtiaľto nepochádzajú,“ prehodila som. Izolácia bola vzrušujúca a zároveň znepokojujúca.

„No nie naddlho. V mojej cestovnej príručke sa píše, že všetky turistické autobusy dorazia v sobotu.“ Ponatáhovala si ruky, prekrižila svalnaté nohy. Kristen sa v Sydney začala venovať crossfitu a jej končatiny mi niekedy pripadali stále neznáme. Opálené a pevné, akoby patrili k inému telu.

Do Sydney sa presťahovala pred osemnástimi mesiacmi; jej firma na prieskum trhu otvorila austrálsku pobočku a šéf ju povzbudil, aby sa tam prihlásila. Na moje zdesenie mu vyhovela, šomrúc si popod nos čosi o tom, ako sa jej Milwaukee – jej rodné mesto – so svojou malou rozlohou a polarizovanými komunitami zunovalo.

Kristen v Austrálii: pripadalo mi to ako rozmar, prchavý a extravagantný. Prežila som s ňou celý dospelý život od chvíle, keď sme sa spriatelili na Severozápadnej univerzite, kde sme mali obe hlavné zameranie ekonómiu, až po okamih, keď sme si obe našli prácu vo Wisconsinu a delili sme sa o polorozpadnutý byt pri Brady Street. Spoločne sme sa prebojovali cez postgraduálne roky, všetky nevydarené rande, dobré kariérne správy, ťažké noci a ešte ťažšie rána, až kým sme sa tesne pred tridsiatkou celé šťastné triumfálne nevynorili z tohto obdobia temna – ja s vlastným bytom vo štvrti Fifth Ward, ona o pár kilometrov ďalej v Riverweste. Nenútené sme sa rozprávali o tom, že raz si budeme navzájom hlavnými družičkami, že jedného dňa ju moje deti budú volať teta. Milwaukee s dlhým pobrežím pozdĺž jazera, s nespočetným množstvom festivalov, s priateľskými malou umeleckou a hudobnou scénou, s tolkými talent-

mi a nulovou pretvárkou typickou pre väčšie mestá som si už vtedy zamilovala. Usilovne som sa snažila nebrať si jej uštipačné poznámky o meste osobne.

Samozrejme, úprimne som jej to želala, ale takmer zo mňa sála sebalútosť: cítila som sa vynechaná, opustená, prebytočná. V jej neprítomnosti som sa ponárala do depresie, pretĺkala som sa životom, akoby ma každý okamih zasypala nová vrstva snehu. No udržali sme pri živote tradíciu, ktorú sme zaviedli ešte v Milwaukee: každoročné výlety niekam do exotiky, na vzdialené miesta, ktoré väčšina ľudí nikdy nenavštívi.

Dovtedy som bola iba v obľúbených medzinárodných destináciách ako Londýn, Cancún, Paríž, takže každá dovolenka s Kristen bola ako vojsť do časopriestorového tunela a objaviť sa v inej dimenzii, kde sa mi krútila hlava z neznámych zvukov, vôní a výhľadov. Najskôr sme zašli do Vietnamu, do miest Hoi An a Hanoi, kde sme spoznali najmenšie domy z potrubí, nočné trhy a prepracované chrámy farebnejšie než makové pole. Potom nás čakala Uganda, všetky naše úspory sme investovali do zážitkov, aké sa vyskytnú raz za život a ktoré sa kopili ako sneh – najprv nám pripadali zázračné, neskôr čudne normálne: pohľad do guľatých očí goríl v chránenom území Bwindi, plavba loďou okolo nílskych krokodílov a tučných hrochov a tuhé objatia na zadnom sedadle džípu, keď si nás počas jazdy údolím Kidepo lev pomýlil s korisťou.

No na treťom výlete – do Kambodže – sa začalo všetko kaziť. Bolo to naše prvé stretnutie, keď sme prichádzali z opačných kútov sveta, a ja som sa nemohla dočkať niečoho, čo sme považovali za samozrejmosť, keď sme žili obe v Milwaukee – toľkého času stráveného tvárou v tvár. Nikdy by mi nenapadlo, že tento výlet naberie taký desivý spád, že sa stane mojím osobným hororom. Ale Kristen mi ako vždy pomohla, zachránila ma, postarala sa o mňa. A teraz sme boli tu a užívali sme si naše posledné hodiny v údolí Elqui v Čile, z ktorých ubúdalo, ako keď zhasína plamienok dohárajúcej sviečky. Nehľadiac na túto nepríjemnú skutočnosť, prekypovali sme nadšením a sentimentálnosťou.

Kristen odtrhla bobuľu zo strapca, vyhodila ju do vzduchu a šikovne ju chytila do úst. Uškrnula sa a požula ju.

„Otvor ústa, Em.“ V ruke držala ďalšiu ako šípku.

„Nie!“

„Dovoľ mi skúsiť to! Mám naozaj dobrú mušku.“

„Neverím ti.“

„Hej, rozprávaš sa s trojnásobnou držiteľkou titulu najužitočnejšia hráčka basketbalu. Na, hoď mi jednu do úst.“ Pootvorila pery.

„Toto sa neskončí dobre,“ varovala som ju a bláznivo som sa chichotala, keď som jej smerom hodila bobuľu hrozna. Odrazila sa jej od brady a pomerne zázračne pristála v jej prázdnom pohári, takže sme na ňu zostali obe civieť v nemom úžase.

Trvalo niekoľko hodín, kým sme si tu v Čile našli svoj rytmus. Počas dlhej cesty z letiska v Santiagu som bola vďačná za to, že si môžem opäť vychutnávať Kristeninu optimistickú auru, jej nenútenú sebaistotu a iskrivý dôvtip. Ale moje nervy sa napáli, keď s vrždaním pneumatík zastala naším prenajatým autom pred stánkom s *empanadami* a rozvírila prach. Obed sme jedli opreté o rozpálenú kapotu a kuchárka, statná dáma s hrubou kožou, nás mlčky pozorovala. Úplne osamotená žena tu na konci sveta, na míle ďaleko nič okrem pichľavých stromov a dusivého prachu – pokúsila som sa na ňu priateľsky usmiať.

V každom cestovom trojuholníku bolo zabalené celé natvrdo uvarené vajce a ochutené mleté mäso. Bez rozmýšľania som vytiahla telefón, aby som si túto pochúťku odfotila.

„Čo to vyvádzaš?“ Kristen prehltila a nadvihla obočie. „Zabudla si?“

„Nechcela som ju zverejniť,“ zamrmlala som a po tvári sa mi rozlial rumenec.

„Daj mi ho.“ Slnko sa odrazilo od Kristeninej otvorenej dlane. UV lúče ožarovali každý záhyb jej ruky, každú ryhu na bruškách prstov. Nepohla som sa a ona mykla zápästím. „Poznáš pravidlá.“

Kríkmi a krovinami okolo nás sa prehnal vánok, takže zasýčali ako hady. Žena zdvihla pohľad od pultu, kde valkala cesto.

Pustila som mobil do Kristeninej nastavenej ruky a usmiala som sa. „Začína sa digitálny detox.“

Už sme to nespomenuli. Telefóny sme teraz mali pre prípad núdze v kabelkách, ale iba ako vypnuté, mŕtve kusy kovu a skla. Náš výlet do Kambodže sa začal dvojdnovou návštevou útočiska, kde sa praktizovala joga a neboli tu dovolené mobily, a obe sme sa zhodli, že toto pravidlo dodržíme. Neskôr nám toto rozhodnutie dobre poslúžilo. Tolko šťastia, tolko náhodných detailov, ktoré sa zoskupili tak, aby nás sem priviedli živé, zdravé, slobodné.

„Tak kam sa vyberieme budúci rok?“ opýtala som sa.

Kristen si medzi prstami skrútila bobuľu hrozna. „Turecko je stále vysoko na mojom zozname. A nehovorila si, že si počula chválu o Gruzínsku?“

Pokrútila som hlavou. „O Gruzínsku na rozhraní Európy a Ázie? O ňom nič neviem.“

„Prisahala by som, že si ho spomínala.“ Prižmúrila oči.

„Nuž, Turecko by mohlo byť super,“ prehodila som. „V Istanbulle to vraj poriadne žije.“

„Rozmýšľala som aj nad Marokom. Zjednávať na bazároch, jazdiť na ťavách po púšti a podobne.“

V mysli sa mi zjavila myšlienka, ale včas som ju potlačila: *Aj Aaron bol pred pár rokmi v Marrákeši.* Po mesiacoch nezáväzného žartovania a flirtovania v kaviarni, kde pracoval, sme zašli štyrikrát na rande. A tieto štyri stretnutia zjavne stačili na to, aby sa mu podarilo uniesť moju myseľ, a ja som začala s otvorenými očami snívať o tom, že sa z nás jedného dňa stane pár.

Ešte som sa o ňom pred Kristen nezmienila – nie po tom, čo prvý večer zavrhla moju otázku: „Stretla si v poslednom čase nejakého super chlapa?“ výsmechom a pokrútením hlavy. Kristen nemala vážnu známosť celý čas, čo ju poznám, a po šiestich mesiacoch v Sydney si vymazala zoznamovacie aplikácie, sklamaná, keď zistila, že hľadanie partnerov je v Austrálii rovnako frustrujúce ako v Spojených štátoch. Niežeby som jej o Aaronovi nechcela povedať, len som nemienila dopustiť, aby nášmu vzácnemu týždňu domi-

novali zbytočné reči o chlapcoch, aby prehlušili rozhovor o našich snoch, plánoch a vnútorných svetoch... A radšej by som zomrela, než by som jej mala šplechnúť do tváre, že sa na mňa v randení konečne usmialo šťastie. Aaron bol prvý chlap, pri ktorom som po rokoch cítila skutočné nadšenie, a nechcela som to zakríknuť. Dokonca som si preňho pripravila hlúpy, tajný test: niekedy v blízkej budúcnosti si zapnem telefón a zistím, či sa obťažoval napísať mi. Ak o mňa stále prejavuje záujem, poviem o ňom Kristen.

Preľakla som sa, keď sa mi z ničoho nič majiteľ liehovaru naklonil ponad plece a vzal nám obom prázdne poháre. V prstoch mi zabrnelo od prudkého návalu kortizolu, od mojej neprimeranej reakcie.

„Dáte si ešte niečo?“ spýtal sa. „Práve zatvárame.“

Cestou z liehovaru k nemu Kristen natiahla ruku a znovu sa ho opýtala, ako sa volá. „Veľmi pekne vám ďakujeme, Pedro,“ zopakovala a ja som pridala pár ďalších *gracias*. Celou cestou zo Santiaga sme sa zabávali tým, že ona čítala každú dopravnú značku americkým spôsobom a ja som sa snažila o svoj najlepší španielsky prízvuk – jazyk mi kmital tak, ako nás to učili ešte na základnej škole: „Číta sa to *Chigualoco* a som rada, že sa ti za šoférske služby môžem odvdáčiť strašnými prekladateľskými.“

Kristen sa na mňa vtedy žiarivo usmiala, medovohnedé vlasy jej poletovali vo vetre zo spusteného okienka. „Veď vieš, že ty sa mi nemusíš nikdy za nič odvdáčať.“

2. kapitola

Mlčky sme sa vracali do hotela po serpentínach horskej cesty lemovanej prudkými zrázmi. Ticho prerušoval iba občasný štekot psa. Táto oblasť sa preslávila pozorovaním hviezd, takže populčné osvetlenie neexistovalo a svetlá na verandách vrhali tlmenú oranžovú žiaru.

„Čo si dáme na večeru?“ prerušila ticho Kristen. Zastala, aby ovoňala konár fuksiových kvetov. „Nič necítim.“

„Vrátila by som sa tam, kde sme obedovali.“ Zalovila som v kabelke po svojom inhalátore; strmé prechádzky a riedky vzduch Kristen neprekážali, ale ja som nebola v takej vynikajúcej kondícii ako ona. „Tvoja miska s quinoou vyzerala úžasne. A – nikdy som si nemyslela, že to poviem – *empanady* mi už akosi lezú krkom.“

„Bože, cítim to rovnako.“ Spomalila na príjazdovej ceste k nášmu hotelu. „Dúfala som, že to povieš. Pred večerou sa osprchujem.“

„Nemusíš sa ponáhľať.“ Vytiahla som z kabelky kľúče a zašmátrala v bráne. V tme sme žmúrili na tehlovú cestu. Hotel mal zvláštne usporiadanie: izby sústredené v štyroch samostatných budovách s dverami, ktoré sa otvárali do ulice, takže pripomínal motel. Bol luxusnejší než hotely, ktoré sme si zvyčajne vyberali, a aj drahší, ale Kristen trvala na tom, že zaplatí účet, a ignorovala moje námietky, keď mi podávala zväzok bankoviek.

Kristen bola bohatá spôsobom, ktorý na vysokej zaujal moju neškúsenú myseľ príslušníčky strednej vrstvy. Nehovorila o tom, ale ja som si začala potajomky spisovať zoznam dôkazov: zatiaľ čo ja som